

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ МИСТЕЦТВ ТА ДИЗАЙНУ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий коледж
мистецтв та дизайну КНУТД»
Любов ХМЕЛЕВСЬКА

2023 рік

**ПРОГРАМА
СПІВБЕСІДИ**

З ДИСЦИПЛІНИ «ГЕОГРАФІЯ»

для вступу за освітньо-професійною програмою

«Туристичне обслуговування»

Галузь знань 24 Сфера обслуговування

Спеціальність 242 Туризм та рекреація

Фаховий молодший бакалавр

2023

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма співбесіди з дисципліни «Географія» для вступників спеціальності 242 «Туризм», освітньо-професійна програма «Туристичне обслуговування» на основі базової середньої освіти була розроблена з урахуванням чинних програм з географії для 6 – 9 класів, що відповідає навчальній програмі загальноосвітніх шкіл.

Метою співбесіди є комплексна перевірка знань вступників, яких вони набули в результаті вивчення дисципліни «Географія», передбачених шкільною програмою. Одним із основних завдань програми є виявлення практичної компетентності абітурієнта, оцінка ступеню підготовленості вступників до навчання

Завдання співбесіди з географії:

- визначити рівень набутих знань і умінь;
- оцінити сформованість комплексного, просторового, соціально орієнтованого уявлення про Землю на основі краєзнавчого, регіонального та планетарного підходів;
- перевірити здатність застосовувати географічні знання та набуті вміння для аналізу природних, суспільних і господарських процесів, подій, явищ;
- встановити ступінь сформованості географічної культури.

На вступному випробуванні з географії вступник повинен:

1. Вільно орієнтуватися за фізичними, економічними і політико-адміністративними картами.
2. Вміти дати чітку і послідовну характеристику елементів природного середовища (рельєфу, клімату, вод, рослинності, тваринного світу) і показати основні взаємозв'язки між окремими елементами природного середовища.
3. Вміти дати господарську оцінку природним умовами, показати зв'язки між природним середовищем та господарською діяльністю людини.

4. Знати основні принципи розміщення виробництва і вміти показати їх застосування на практиці.
5. Володіти необхідними навичками в роботі над планом, картою, глобусом, з цифрами, статистичним і географічним матеріалом, з деякими приладами, які використовуються в спостереженнях за погодою, в роботі на місцевості та ін.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ГЕОГРАФІЇ

Розділ I. Загальний географічний огляд земної кулі

Тема 1. Географія як наука, розвиток географічних досліджень

Об'єкт та предмет вивчення географії. Місце географічних дисциплін у системі наук. Джерела географічних знань. Методи географічних досліджень. Розвиток уявлень про форму, розміри та рухи Землі. Найвизначніші географічні відкриття, видатні мандрівники. Географічні дослідження світу та України в різні історичні епохи. Вітчизняні вчені-географи. Сучасні географічні дослідження та їх значення.

Тема 2. Способи зображення Землі

Зображення земної поверхні на малюнку, плані, карті, глобусі, аерофотознімку та космічному знімку. Поняття: «план місцевості», «географічна карта», «топографічна карта», «азимут». Картографічні проєкції та спотворення. Елементи градусної сітки. Легенда карт. Види масштабу. Класифікація карт. Топографічні карти та їх практичне використання. Визначення напрямків географічних координат об'єктів, абсолютної та відносної висоти місцевості, глибини морів і океанів. Способи вимірювання відстаней на різних географічних і топографічних картах. Орієнтування на місцевості за місцевими ознаками. Значення карт у житті людини.

Тема 4. Літосфера та рельєф

Внутрішня будова Землі. Поняття: «земна кора», «літосфера», «літосферна плита», «тектонічні структури», будова та типи земної кори, породи та мінерали що її складають. Геологічне літочислення, геологічний вік,

геохронологічна таблиця. Внутрішні процеси в літосфері. Рухи літосферних плит. Походження материків і океанів. Вулкани та землетруси, райони їх поширення. Зовнішні сили, що змінюють земну поверхню. Корисні копалини їх класифікація за походженням. Основні форми земної поверхні: гори і рівнини. Рельєф дна Світового океану. Значення рельєфу в господарській діяльності людини та вплив діяльності людини на рельєф.

Тема 5. Атмосфера та клімат

Поняття «атмосфера», її склад та будова, значення. Сонячна радіація та її розподіл в атмосфері й на земній поверхні. Теплові пояси та їх межі (тропіки і полярні кола). Температура земної поверхні та повітря, її зміни з висотою і розподіл залежно від кута падіння сонячних променів. Атмосферний тиск його вимірювання. Основні пояси атмосферного тиску Землі. Загальна циркуляція атмосфери. Постійні вітри. Циклони й антициклони. Сезонні та місцеві вітри. Вода в атмосфері. Вологість повітря. Хмари. Атмосферні опади та їх утворення. Розподіл опадів на поверхні земної кулі. Повітряні маси й атмосферні фронти. Поняття «клімат». Кліматичні пояси та області. Кліматична карта Залежність клімату від широти місцевості, морських течій, близькості до морів, рельєфу, антропогенного впливу. Погода, добові та сезонні коливання її метеорологічних елементів. Спостереження за погодою та її прогнозування. Вплив клімату та погоди на господарську діяльність.

Тема 6. Гідросфера

Поняття «гідросфера» та її основні частини. Світовий океан та його частини: океани, моря, затоки, протоки. Суходіл в океані. Властивості вод Світового океану та причини її неоднорідності. Водні маси. Рух води в Світовому океані. Морські течії. Води суходолу. Річка та її частини. Елементи річкової долини. Річкові басейни. Живлення та режим річок. Озера, їх походження. Болота. Льодовики, багаторічна мерзлота. Підземні води. Джерела. Штучні водойми. Використання Світового океану та вод суходолу в господарській діяльності людини.

Тема 7. Біосфера

Поняття «біосфера», її складові та межі. Ґрунти, їхні властивості та відмінності. Рослинність суходолу і океану. Тваринний світ суходолу і океану. Вплив біосфери на інші оболонки. Вплив людини на біосферу. Охорона біосфери.

Тема 8. Географічна оболонка Загальні закономірності природи Землі

Поняття «географічна оболонка». Загальні закономірності географічної оболонки: цілісність, кругообіг речовин та енергії, ритмічність, комплексність. Зональні та азональні природні комплекси. Зміна природних комплексів під впливом господарської діяльності людини.

Розділ II. Географія материків та океанів

Тема 9. Фізико-географічний огляд континентів та материків: Євразія, Африка, Північна Америка, Південна Америка, Австралія, Антарктида

План географічної характеристики материка. Особливості фізико-географічного положення. Основні елементи берегової лінії. Дослідження та освоєння. Геологічна будова. Основні форми рельєфу материка. Корисні копалини та закономірності їх розміщення на материку. Загальні особливості клімату. Кліматичні пояси і типи клімату. Води суходолу: головні річкові системи, озера, басейни підземних вод, їх гідрологічні особливості. Природні зони та закономірності їх розміщення. Особливості ґрунтового, рослинного покриву та тваринного світу. Найбільші національні парки. Населення.

Розділ III Географія України

Тема 10. Україна та її географічні дослідження

Формування території, сучасні розміри, адміністративно-територіальний поділ. Географічне положення, кордони, розташування території України стосовно годинних поясів. Місце України на політичній та економічній карті світу. Господарська оцінка економіко-географічного положення.

Тема 11. Рельєф, тектонічна, геологічна будова, мінеральні ресурси України

Основні риси рельєфу: низовини, височини, гори. Особливості геологічної будови території України. Геоморфологічна будова і основні форми рельєфу. Закономірності поширення, характеристика і господарська оцінка паливних, рудних і нерудних корисних копалин.

Тема 12. Клімат і кліматичні ресурси України

Основні кліматотворні чинники. Загальні риси клімату. Типи повітряних мас. Розподіл температур повітря і опадів на території України. Основні кліматичні показники. Неприятливі погодні явища. Енергетичні кліматичні ресурси. Прогноз погоди.

Тема 13. Внутрішні води України

Загальні гідрографічні особливості території України. Поверхневі води, особливості їх формування і розподілу. Основні річки, річкові басейни. Канали. Озера і водосховища. Підземні води. Болота, їх типи і поширення. Водний баланс і водні ресурси України, шляхи їх раціонального використання і охорона.

Тема 14. Ґрунтовий покрив, земельні ресурси України

Умови ґрунтоутворення, основні генетичні типи ґрунтів, закономірності їх поширення. Карта ґрунтів. Господарське використання ґрунтів. Земельні ресурси України. Охорона земельних ресурсів.

Тема 15. Рослинність і тваринний світ України

Різноманітність видового складу, закономірності поширення рослинності. Рослинні комплекси лісів, степів, луків, боліт. Різноманітність видового складу тварин. Фауністичні комплекси лісової, лісостепової, степової зон, Українських Карпат і Кримських гір. Неприятливі фізико-географічні явища і процеси.

Тема 16. Природні комплекси України і фізико-географічне районування України

Умови розвитку і характерні риси природних комплексів. Фізико-географічне районування України, його наукове і практичне значення.

Природно-господарська характеристика природних зон України: мішаних лісів, лісостепової, степової. Українські Карпати і Кримські гори. Природні комплекси морів, що омивають Україну, проблеми використання і охорони.

Тема 17. Економічне і політико-географічне положення України

Проголошення незалежності України та її вплив на геополітичну ситуацію в Європі. Економіко-географічне положення і його господарська оцінка. Сучасний адміністративний поділ. Геополітичні аспекти взаємодії з іншими державами. Місце України на політичній і економічній карті світу.

Тема 18. Населення і трудові ресурси України

Територіальні відмінності і чинники розміщення і густоти населення. Природні і екологічні умови життя населення та їхній вплив на основні показники його розміщення. Природний рух населення. Вікова і статеві структура. Погіршення демографічної ситуації та шляхи розв'язання цієї проблеми. Економічна криза і демографічна політика. Міграція населення, види і причини. Національний та етнічний склад населення. Українська діаспора і причини її виникнення. Урбанізація та регіональні відмінності в її рівнях. Типи міських поселень. Функції міст і міські агломерації. Сільське розселення та його територіальні відмінності. Демографічні проблеми сільського населення України, шляхи їх вирішення. Трудові ресурси та їх розподіл за галузями господарства і в регіонах. Рациональне використання трудових ресурсів. Безробіття і його географічні аспекти.

Тема 19. Загальна характеристика господарства України

Поняття про господарство і національний господарський комплекс. Історія формування господарського комплексу. Основні риси галузевої структури господарства. Сучасні проблеми розвитку та територіальної організації.

Тема 20. Промисловість України

Промисловість як сфера матеріального виробництва. Галузева структура паливної промисловості. Сировинна база. Вугільна промисловість. Нафтова промисловість. Нафтопереробна промисловість. Газова промисловість.

Електроенергетика як складова ПЕК. Основні типи електростанцій. Енергосистема Альтернативні способи одержання енергії. Чорна металургія. Сировинна база. Чинники розміщення. Кольорова металургія. Склад і сировинна база. Чинники розміщення підприємств галузі. Роль машинобудування у господарстві держави. Структура галузі. Міжгалузеві та внутрішньогалузеві зв'язки. Чинники розміщення: наукоємні, трудомісткі і металомісткі галузі. Хімічна промисловість, її галузева структура. Природно-сировинна база хімічної промисловості і використання відходів. Структура та значення лісової та деревообробної промисловості, особливості її розміщення. Целюлозно-паперове і лісохімічне виробництво. Галузева структура промисловості будівельних матеріалів. Чинники розвитку і розміщення. Сировинна база. Галузева структура легкої промисловості. Чинники її розміщення. Галузевий склад харчової промисловості. Чинники розміщення галузей.

Тема 21. Сільське господарство України

Значення сільського господарства в економіці держави. Галузева структура сільського господарства. Зв'язок сільського господарства з іншими галузями. Природно-географічні фактори розвитку сільського господарства. Сільськогосподарські угіддя, їх структура. Меліорація земель. Галузева структура і виробничі особливості рослинництва. Тваринництво, його структура. Кормова база тваринництва.

Тема 22. Соціальна сфера. Транспорт і зовнішньоекономічні зв'язки України

Галузева структура, значення. Сфера послуг. Структура галузі. Рекреаційно-туристське господарство. Територіальна організація. Проблеми і перспективи розвитку галузі. Основні види транспорту, їх характеристика. Особливості розміщення. Географія перевезень. Залізнична мережа України. Автомобільний транспорт, найважливіші автомагістралі. Трубопровідний транспорт, транзитні шляхи транспортування нафти і газу. Водний транспорт,

морські і річкові порти. Повітряний транспорт. Зовнішньоекономічні зв'язки України.

Структура співбесіди

Співбесіда з дисципліни «Географія» відбувається у форматах офлайн (очно) або онлайн (дистанційно) і складається з двох етапів: тестування та індивідуальної бесіди з викладачами.

Якщо формат індивідуальної усної співбесіди дистанційний (онлайн):

1. Учасник отримує посилання на онлайн-тест, виконує його.
2. Учасник долучається до віртуальної кімнати в режимі онлайн, де проходить індивідуальну бесіду з викладачем.

Обов'язковою умовою є відеоідентифікація абітурієнта.

Якщо формат індивідуальної усної співбесіди очний (офлайн):

1. Учасник отримує аркуш з тестуванням, виконує його.
2. Учасник проходить індивідуальну бесіду з викладачем.

Час на проходження індивідуальної усної співбесіди - 45 хвилин.

Завдання тестування містить 10 завдань різної форми та складності: 6 завдань з вибором однієї правильної відповіді (оцінюється в 10 балів); 2 завдання на визначення відповідності та правильної послідовності (завдання оцінюється в 30 балів); 2 завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю (оцінюється в 40 балів). Кількість балів, отриманих за виконання завдань з приєднанням файлів, залежить від повноти розв'язання й правильності відповіді.

Критерії оцінювання

Форма/опис завдання	Схема нарахування балів
Завдання з вибором однієї правильної відповіді Завдання має основу та 4-5 варіантів відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважають виконаним, якщо учасник тестування вибрав і позначив відповідь.	
якщо вказано правильну відповідь	10 балів
відповідь на завдання вказано неправильно	0 балів
Завдання на встановлення відповідності та правильної послідовності Завдання має вигляд таблиці, яка складається з декількох рядків та стовпців.	

Форма/опис завдання	Схема нарахування балів
Завдання вважають виконаним, якщо учасник тестування поставив відмітку на перетині відповідних одне одному рядків та стовпців.	
якщо вказано всі правильні відповіді	30 балів
якщо відповідь вказано частково правильно, тобто не до всіх рядків вірно відмічені відповідні стовпчики, то бали нараховуються за кожну правильну відповідність окремо і відображається їх загальна кількість балів	1-29 балів
якщо відповідь вказана неправильно	0 балів
Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю (завантаження фото з відповіддю).	
Отримано правильну відповідь.	31-40
Деякі з ключових моментів обгрунтовано недостатньо. Можливі 1-2 негрубі помилки або описки	21-30
Деякі з ключових моментів обгрунтовано недостатньо або не обгрунтовано. Можливі 1-2 негрубі помилки, що впливають на правильність відповіді. Отримана відповідь може бути неповною чи представлена правильно лише частина завдання	11-20
У відповіді пропущені деякі його етапи. Ключові моменти не обгрунтовані. Отримана відповідь неправильна або питання розкрито не повністю	1-10
Учасник не приступив до розв'язування завдання, або його записи не відповідають зазначеним критеріям	0

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Скуратович О.Я., Круглик Л.І., Коваленко Р.Р. Загальна географія: Підручник для 6 кл. – К.: Зодіак -ЕКО, 2005.
2. Бойко В.М, Міхелі С.В. Географія 6 кл. – Харків: СИЦІЯ, 2014.
3. Гільберг Т.Г., Паламарчук Л.Б Географія 6 кл, - К: Грамота, 2014
4. Загальна географія: Підручник для 6 класу Кобернік С.Г., Коваленко Р.Р. Інститут сучасного підручника, 2010.
5. Загальна географія. Підручник 6 кл. Пестушко В.Ю., Уварова Г.Ш. Генеза 2006.
6. Бойко В.М., Міхелі С.В. Географія 7 кл. – К.; Ірпінь: ТОВ «Видавництво «Перун»», 2020.
7. Пестушко В.Ю., Сасихов В.О., Уварова Г.Є. Географія материків і океанів: Підруч. для 7 кл. серед. шк. – К: Абрис.
8. Кобернік С.Г., Скуратович О.Я. Географія материків і океанів: Підруч. для 7 кл. Навчальна книга, 2005.
9. Бойко В.М., Дітчук І.Л., Заставецька Л.Б. Географія 8 кл. – Ірпінь : Перун, 2021
10. Фізична географія України. Підручник для 8 кл.: Пестушко В.Ю. Генеза 2008.
11. Дітчук І.Л., Заставецька О.В., Ткач Д.В. Географія України: навч. посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006.
12. Шищенко П.Г., Муніч Н.В. Фізична географія України: Підруч. для 8 кл. загальноосвіт. Навч. закл. – К.: Зодіак – ЕКО, 2005.
13. Масляк П.О., Капіруліна С.Л. Географія 9 кл. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2017
14. Кобернік С.Г., Коваленко Р.Р., Повний повторювальний курс: довідник + тести